
BONES PRÀCTIQUES DE PONENT

Cooperativa el Risell

*Anàlisi agregada de les principals
característiques de les entitats de Ponent que
presenten Bones Pràctiques*

S som
connexió

Entre els anys 2018 i 2019 es van dur a terme 103 entrevistes telefòniques a diverses entitats de l'Economia Social i Solidària de Ponent. Es van contactar el total d'entitats del Tercer Sector i Cooperatives existents en els registres que, juntes, en formen més de 600.

En el procés de diagnosi ja es va fer una primera depuració del registre de cooperatives per tal d'eliminar aquelles cooperatives que no presentaven activitat o que no tenien cap mena de canal de comunicació. Tot i així, es van realitzar més de 300 trucades.

El present informe mostra els resultats agregats de l'anàlisi de diverses variables que es van recollir durant les entrevistes. El recull concret de les Bones Pràctiques es pot consultar a la Pàgina web de Ponent Coopera. Cal, doncs, tenir present que no es presenten dades de tot l'univers de l'Economia Social de Ponent, sinó només d'aquelles que van respondre l'enquesta. Ara bé, cal apuntar una reflexió que cal tenir en compte i no pretenem resoldre aquí: podem considerar com Economia Social aquelles entitats que, malgrat compartir forma jurídica o finalitats socials, no tenen voluntat d'establir vincles d'enxarxament amb altres entitats del territori, i tampoc tenen bones pràctiques més enllà de, en ocasions, la finalitat de l'activitat.

La mostra petita i el nombre de variables en les preguntes que es formulen, no permeten cercar correlacions entre variables que ens permetin establir explicacions de certs comportaments de les entitats. Aquest qüestionari no estava previst per ser analitzat estadísticament, ni tampoc el disseny mostral. Per això, es farà una descripció de característiques.

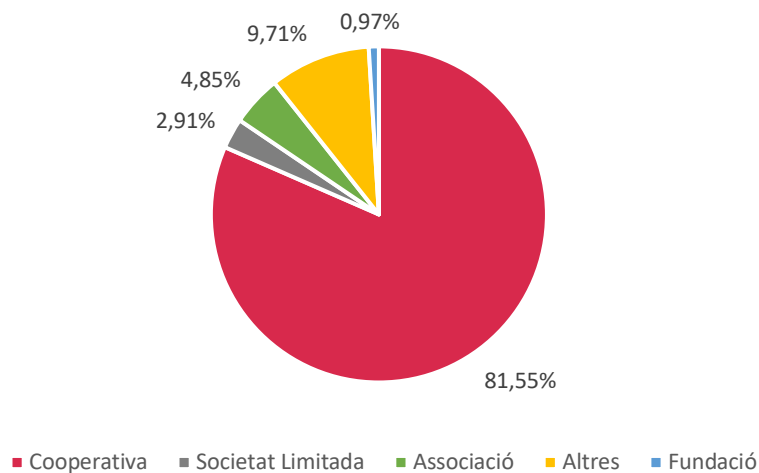
Anàlisi de dades

El primer que destacarem són les característiques principals de les entitats, que ens marcaran el context en què aquestes bones pràctiques ocorren i, posteriorment, passarem a veure en més detall aquestes bones pràctiques de les entitats.

El context de les Bones Pràctiques

De les entitats que van respondre l'enquesta de les Bones Pràctiques, cal destacar que la seva gran majoria són cooperatives, com mostra la gràfica següent:

Gràfica 1- Forma jurídica de les entitats

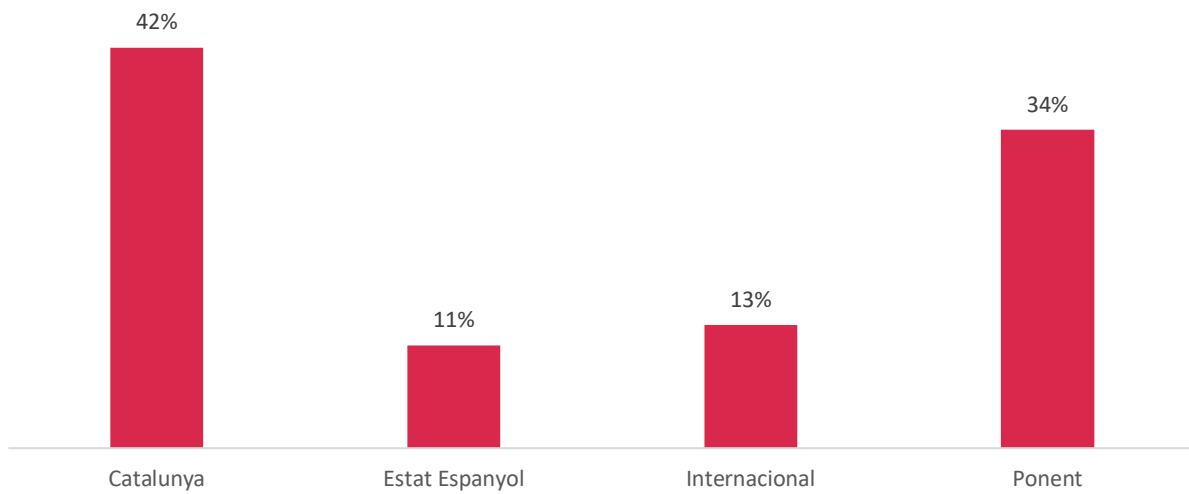

Destacar que la segona forma jurídica més comuna és “altres”, per sobre d’associacions o fundacions. Les bases de dades de les que disposem responen, també, a aquesta distribució, per tant, aquest biaix es pot explicar per la disponibilitat de contactes d’entitats. Les dades de contacte de les cooperatives ens han estat més accessibles que no pas d’altres tipologies.

Així mateix, cal destacar que de les 103 respostes, **12 són d’entitats que formen part del Tercer Sector Social.**

Així mateix, veiem que la majoria d’entitats tenen un àmbit d’actuació local i/o català: més de $\frac{3}{4}$ de les entitats que han respost, tenen el seu àmbit d’actuació centrat a Ponent o a Catalunya.

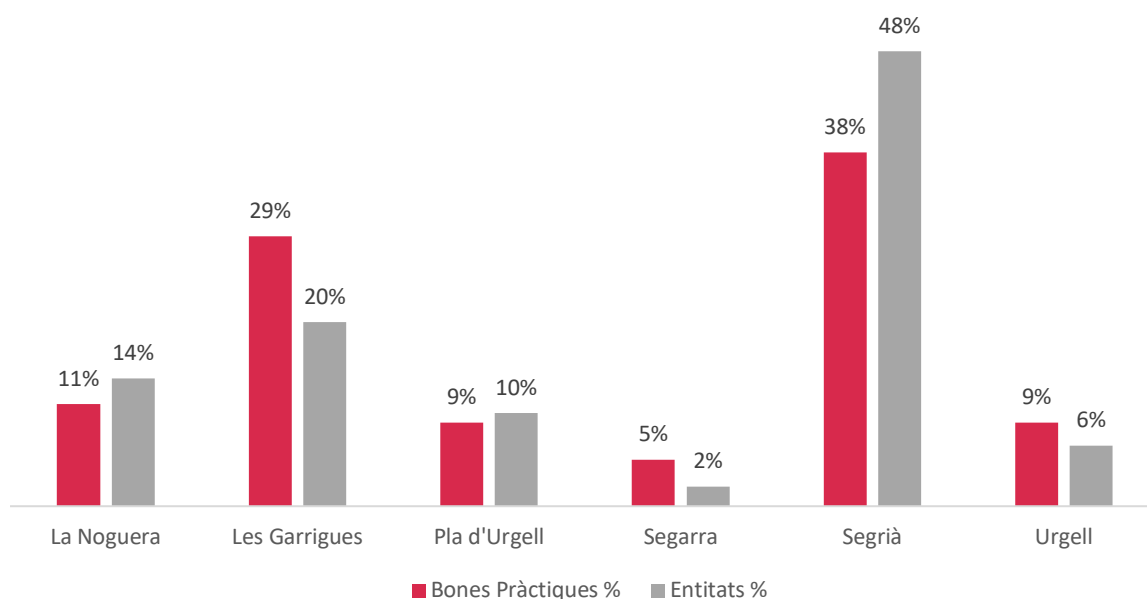
Gràfica 2- Àmbit d'actuació de les entitats

Aquesta dimensió més local permet un impacte més localitzat d'aquestes bones pràctiques i que la seva activitat permeti generar altres dinàmiques d'enxarxament, arrelament i vincle entre les entitats i diversos agents del territori.

Més enllà del seu àmbit d'activitat, també resulta interessant veure on estan localitzades aquestes entitats, ja que potser que el seu abast sigui més ampli però les accions d'impacte es localitzin en el seu territori més proper.

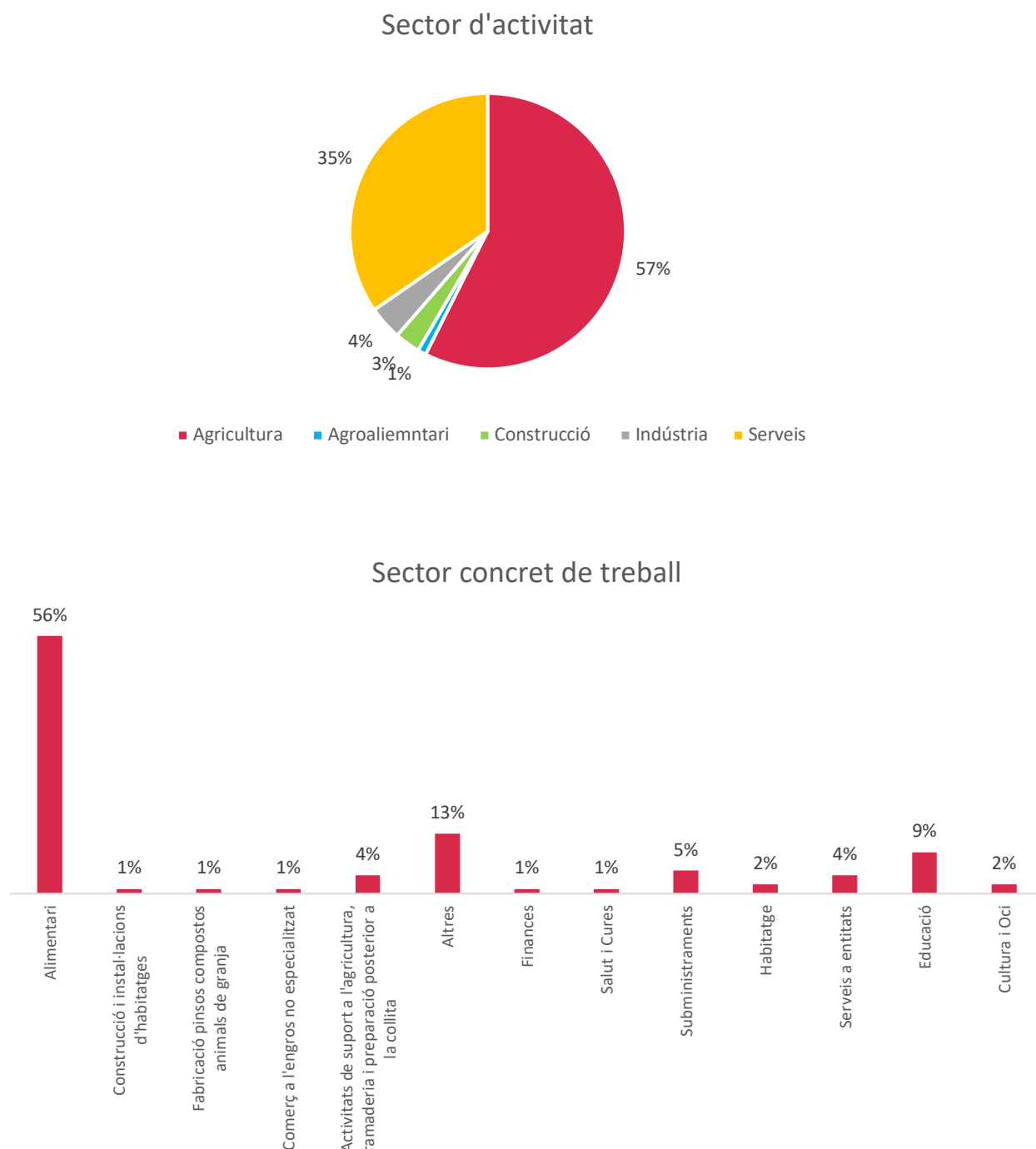
Gràfica 3- Entitats responents per comarca vs. Entitats total per comarca

La gràfica anterior compara la comarca de pertinença de les entitats que han respost amb el nombre total d'entitats (cooperatives en aquest cas) que hi ha als territoris. Percentualment, veiem que les Garrigues i l'Urgell estan sobrerrepresentades en aquesta mostra de Bones Pràctiques, mentre que les altres comarques tenen una representació menor de la que els pertocaria per pes d'entitats en cada comarca. No podem concloure que les entitats de les Garrigues i l'Urgell tinguin millors pràctiques que les de la resta de la comarca, ja que aquestes dades tenen el biaix del percentatge de respostes a l'enquesta, és a dir, que no es tracta d'una mostra representativa. Sí que podem afirmar, però, que les entitats d'aquestes dues comarques s'han mostrat més favorables a respondre una enquesta d'aquest tipus, mostrant major predisposició a mostrar i compartir aquestes pràctiques.

Observarem també l'àmbit en el què treballen aquestes entitats:

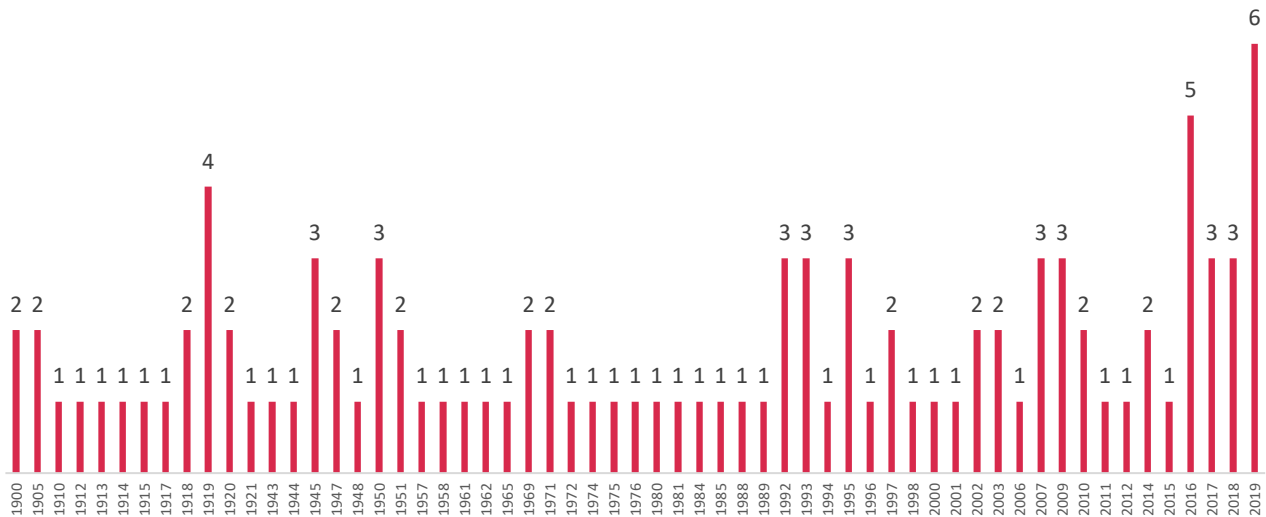
Gràfica 4- Sector general i concret de treball de les entitats

La gran majoria són entitats realitzen activitats de treball del sector alimentari en el marc del sector de l'agricultura, que, de fet, és el majoritari al territori. Resulta interessant destacar que la majoria d'entitats que es dediquen a l'agricultura són força antigues i estan fundades abans dels anys 80, concretament el 64% d'aquestes. En canvi, el 60% de les entitats de serveis s'han fundat al llarg dels darrers 20 anys i el 40% en la darrera dècada.

Per acabar aquesta repassada contextual a les entitats que han respost, respecte l'antiguitat de les entitats observem el següent:

Gràfica 5- Any de creació de les entitats

Com es pot veure, el creixement de cooperatives i entitats socials a ponent ha estat sempre força baix, amb una mitjana de 1,7 cooperatives creades cada any entre 1900 i 2019. Ara bé, en els darrers anys s'observa un increment en el nombre de creació de cooperatives i entitats socials a Ponent.

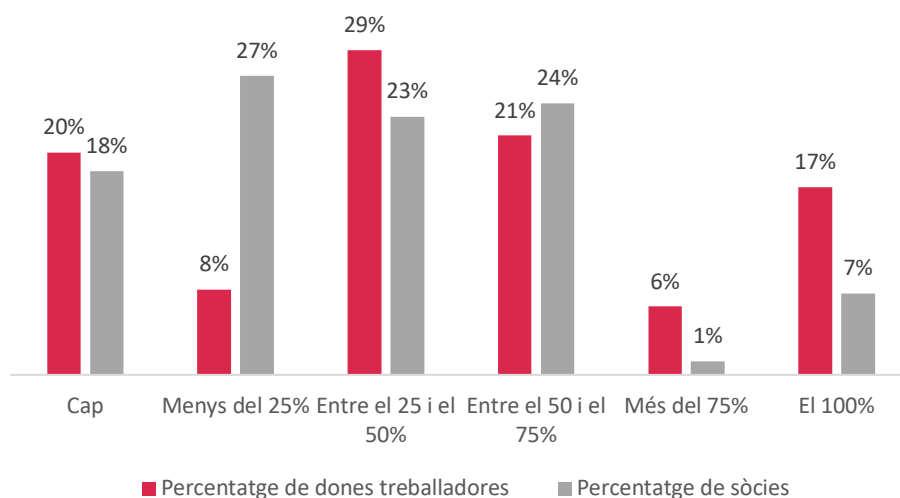
Les bones pràctiques

Tot i que no és objecte del qüestionari de bones pràctiques, però sí que ho era de les característiques de les entitats, mostrem aquí el nivell de feminització de les entitats, ja que més enllà del què, és important el com.

6 entitats no tenen persones treballadores, i **29 tenen més del 50% de les persones treballadores dones** (un terç del total). Si observem el número de sòcies, **30 entitats no tenen sòcies** (ni homes ni dones), en **14 tots els socis són homes** i en unes altres **14 més de la meitat de les persones sòcies són dones**.

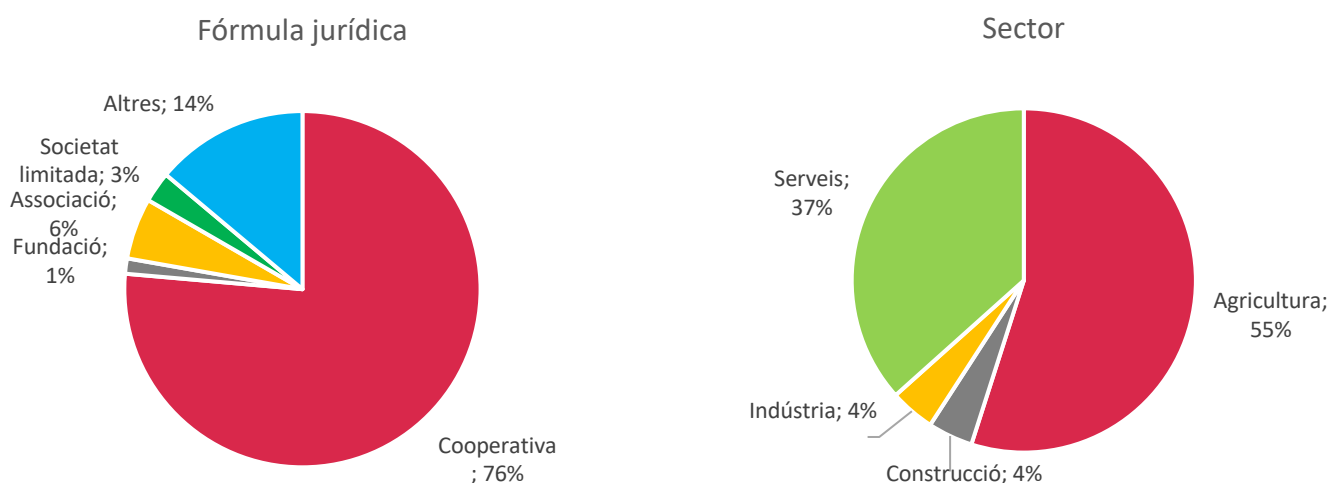
Si ho analitzem en clau percentatge de dones treballadores i de dones sòcies observem el següent:

Gràfica 6- Percentatge de dones treballadores i dones sòcies

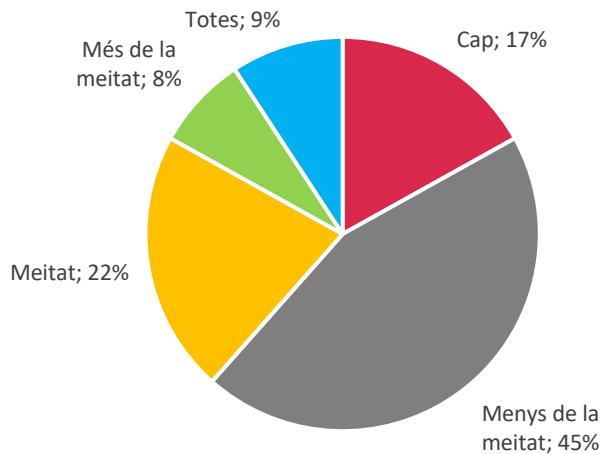

La majoria de les entitats, el 56%, tenen més homes que dones treballadores, i de fet un 20% d'aquests casos no hi ha cap dona treballadora. Destacar també que hi ha un 17% de les entitats on totes les persones treballadores són dones. Pel que fa a les sòcies les xifres mostren un major grau de desigualtat i el 68% de les entitats tenen més homes que dones sòcies de l'entitat.

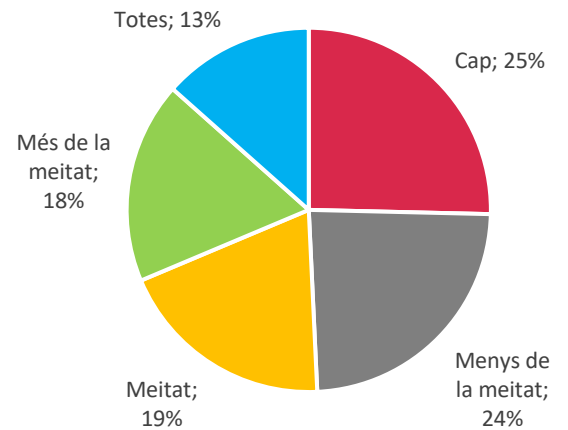
Gràfica 7- Característiques entitats amb bones pràctiques

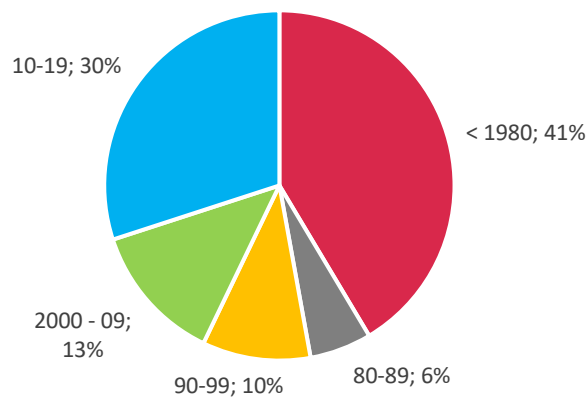
Nombre de dones treballadores

Nombre de dones sòcies

Any de creació

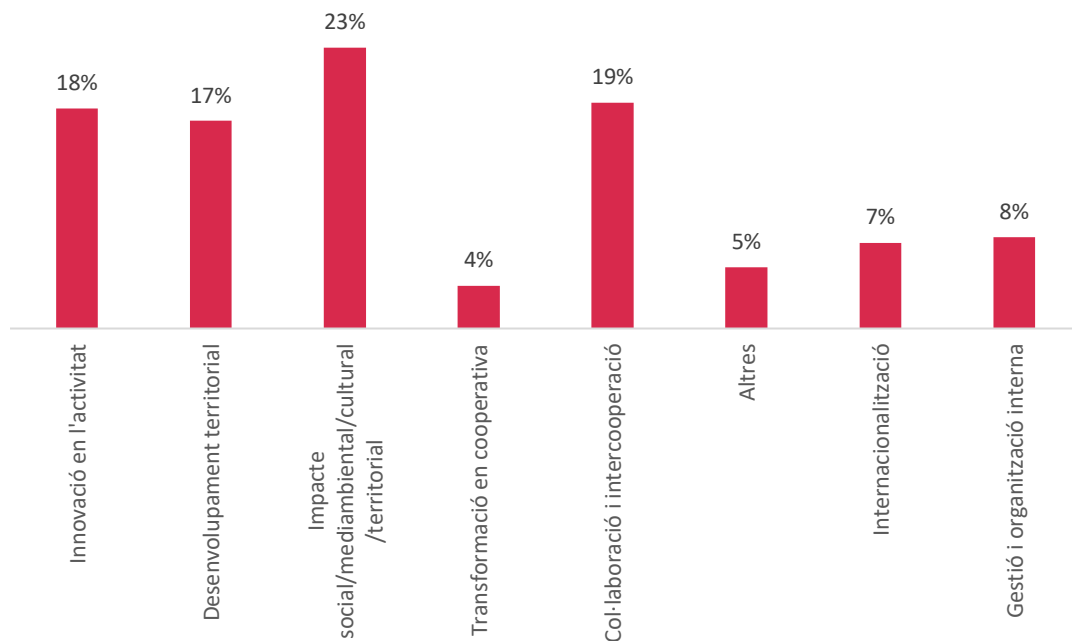

El perfil de les entitats que tenen bones pràctiques i les han compartit, **corresponen a cooperatives de serveis i agricultura feminitzades de recent creació**, és a dir, creades als últims 10 anys. A nivell concret s'observa com la majoria són cooperatives com a fórmula jurídica, ja que també són les majoritàries. A nivell de sectors la majoria que responen bones pràctiques són del sector de l'agricultura, seguit del sector serveis, en el que el 75% de les entitats han compartit les seves bones pràctiques.

Pel que fa a com la igualtat entre homes i dones es relaciona amb les bones pràctiques, s'observa com aquelles entitats més feminitzades han compartit més les bones pràctiques en termes generals.

Finalment, veiem que les bones pràctiques que han destacat les persones que han respost les enquestes respecte les seves entitats, fan referència a l'impacte exterior d'aquestes.

Gràfica 8- Àmbit de les bones pràctiques

L'impacte i el desenvolupament local són les tipologies de pràctica més destacades, tot i que cal apuntar que els llindars entre el desenvolupament territorial i l'impacte social, ambiental,... és de difícil determinació. Destaca també les pràctiques d'intercooperació entre entitats, fet que també és extern a les entitats, ja que denota voluntat d'establir vincles i relacions que reforcin les pròpies entitats. En aquesta classificació de pràctiques externes, finalment hi destaca la internacionalització.

En l'altra tipologia de pràctiques, les internes, hi destaca la innovació en l'activitat, que pot esdevenir una pràctica externa si se'n genera coneixement i aquesta innovació és replicable per altres entitats.